

Malmö stad
Kommunstyrelsen

Datum

2024-11-18

Adress

August Palms Plats 1

Diarienummer

STK-2024-1181

Yttrande**Till**

Justitiedepartementet

Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

Ju2024/01476**Yttrande**

Socialtjänsten och de rättsvårdande myndigheterna har olika roller. Socialtjänstens insatser utgår från barnets behov av stöd och skydd och de rättsvårdande myndigheternas insatser ska markera att samhället tar avstånd från den brottsliga verksamheten, själva brottet. Socialtjänsten och de rättsvårdande myndigheterna har ett gemensamt intresse av att förhindra och motverka att barn involveras i organiserad brottslighet.

Flera andra utredningar pågår eller har nyligen avslutats och de samlade konsekvenserna av förändringar i kriminalpolitiken är svåra att överblicka. Detta kommer vara möjligt först när förslagen har trätt i kraft och tillämpats under en tid.

Kommunstyrelsen instämmer i utredningens bedömning om att ungdomsreduktionen för barn bör kvarstå utifrån de allvarliga negativa konsekvenser det skulle innebära att ta bort den.

Utredningen har inte i tillräcklig omfattning analyserat vilka konsekvenser en minskad straffreduktion kommer att få för barn som begår brott. Utredningen har inte gett svar på om en minskad straffreduktion kommer att leda till minskad brottslighet bland barn. Det behövs en analys av om strängare straff kan resultera i att barn blir mer involverade i brottslighet och att risken för fortsatt brottslighet ökar. Det finns en risk att strängare straff får en kontraproduktiv effekt genom att stränga straff blir en merit för barn som redan vistas i kriminella miljöer. Straffet riskerar att kvalificera hen till att få nya mer avancerade uppdrag högre upp i hierarkin i ett kriminellt nätverk.

Alternativa lösningar behöver övervägas, till exempel om fokus på rehabilitering och stöd är mer effektivt för att minska brottslighet bland barn än strängare straff.

Utredningens slutbetänkande kommer att redovisas i januari 2025 och kommer bland annat behandla frågan om straffbarhetsåldern bör ändras. Effekterna av minskad ungdomsreduktion kommer då i ett annat ljus. Om straffbarhetsåldern ändras så att barn yngre än 15 år kommer att dömas för brott är det troligt att vårdinriktade påföljder behövs. Det är då olyckligt om möjligheten att döma till ungdomsvård har blivit mindre genom att en förskjutning i tillämpningen av ungdomspåföljderna har gjorts. Värt att notera i sammanhanget är att det inte finns någon forskning till stöd för att hårdare straff minskar kriminaliteten för unga lagöverträdare, varför nyttan av förslagen kan ifrågasättas. Kommunstyrelsen vill vidare understryka att en sänkning av straffbarhetsåldern skulle strida mot barnkonventionen och mot FN:s barnrättskommittés uppmaning till konventionsstaterna att under inga omständigheter sänka den lägsta straffbarhetsåldern, i enlighet med artikel 41 i konventionen.

I januari 2022 avskaffades ungdomsreduktionen vid allvarlig brottslighet för unga i åldern 18-20 år. Antalet barn under 18 år som har varit misstänkta för allvarlig brottslighet har under samma period blivit fler. Det skulle vara önskvärt att utredningen analyserar om det finns en risk att den allvarliga brottsligheten ökar i den yngre åldersgruppen när straffen ökar för äldre barn och unga, risken för ett samband behöver utredas. Kommunstyrelsen anser att det skulle vara önskvärt att följa eventuella effekter av strängare straff på nationell nivå innan det blir aktuellt att ungdomsreduktionen för åldern 18-20 helt avskaffas.

Kommunstyrelsen ser positivt på en mer ingripande påföljd för barn som inte innebär fängelsestraff. Den nya påföljden kan bli ett rimligt steg i straffskalan mellan ungdomsövervakning och fängelse för barn. Kommunstyrelsen utgår ifrån att Kriminalvården, om förslaget antas, anpassar verksamheten till att möta de behov som barn har, särskilt när det gäller verksamhetsplaneringen som ska ske på anstalt.

Kommunstyrelsen anser dock att utredningens konsekvensanalys vad gäller barns rättigheter är otillräcklig. Det saknas en analys av intressekonflikten mellan barnets bästa och intresset av repressionshöjning. Utredningen berör inte heller vilka negativa effekter förslagen kan få på barns utveckling och hälsa. Det kan även ifrågasättas om förändringar av ungdomsreduktionen för unga lagöverträdare är förenlig med barnkonventionen.

Vidare ifrågasätts utredningens förslag att åldern vid domstillfället ska vara vägledande vid valet av påföljd. Förslaget riskerar att äventyra legalitetsprincipens krav på förutsägbarhet och kan innebära att domstolarnas handläggningstid får en avgörande betydelse vid valet av påföljd. Rättssystemet bör skydda barn som var under 18 år när brottet begicks och FN:s barnrättskommitté framhåller att den relevanta åldern är den vid tidpunkten för brottet.

Det är positivt att utredningen inkluderat och betänkt konsekvenser för kommunerna och socialtjänstens arbete med kriminellt belastade ungdomar under 21 år, och att förslaget beaktar den ökade kostnaden som uppstår för kommunerna genom en höjning av det generella statsbidraget.

Om straffpåföljden ungdomsövervakning och utvidgad ungdomsövervakning ökar blir dock belastningen på kommunens socialtjänst tyngre. Kommunstyrelsen saknar en analys av hur kostnaderna för kommunerna kan utvecklas över tid och hur kommunerna kan behöva kompenseras framledes.

Ordförande

Katrin Stjernfeldt Jammeh

Sekreterare

Pamela Lindqvist

Håkan Fäldt (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation, bilaga 3.

Malmö stad
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Protokollsutdrag

Sammanträdestid	2024-11-18 kl 15:00-15:25
Plats	Digitalt via Teams
Utses att justera	Håkan Fäldt
Protokollet omfattar	§581

Underskrifter	Sekreterare	
		Pamela Lindqvist	
	Ordförande
		Katrin Stjernfeldt	
		Jammeh	
	Justerande
		Håkan Fäldt	

Beslutande ledamöter

Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) (Ordförande)

Roko Kursar (L) ersätter Stefana Hoti (MP)

Håkan Fäldt (M) ersätter Helena Nanne (M)

Övriga närvarande

Andreas Norbrant (Stadsdirektör)

Jonas Rosenkvist (Avdelningschef)

Tomas Barring (Chefsjurist)

Pamela Lindqvist (Nämndsekreterare)

§ 581 Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

STK-2024-1181

Sammanfattning

Justitiedepartementet har gett Malmö stad möjlighet att lämna synpunkter på delbetänkandet Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39).

Utredningen föreslår att ungdomsreduktionen för lagöverträdare i åldrarna 18–20 år avskaffas helt, även för brott med lägre straffvärde. Ungdomsreduktionen för lagöverträdare i åldrarna 15–17 år förändras så att ålder ges mindre betydelse. En skärpning av påföljden ungdomsövervakning samt en ny påföljd; utvidgad ungdomsövervakning, föreslås. Verkställighet av den nya påföljden ska inledas på kriminalvårdsanstalt i två månader. Den nya påföljden kommer att vara alternativ till fängelse för 15-17-åringar.

Delbetänkandet har remitterats till arbetsmarknads- och socialförvaltningen, som inkommit med yttrande.

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner kommunledningens reviderade förslag till yttrande och skickar yttrandet till Justitiedepartementet.

Beslutsgång

Ordförande Katrin Stjernfeldt Jammeh (S) yrkar bifall till kommunledningens reviderade förslag till yttrande.

Håkan Fäldt (M) yrkar att Malmö stad tillstyrker utredningens förslag.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet bifaller kommunledningens reviderade förslag.

Reservationer och särskilda yttranden

Håkan Fäldt (M) reserverar sig mot beslutet och avser lämna in en skriftlig reservation, bilaga 3.

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Stadskontoret, avdelningen för intern ledning och stöd
Stadskontorets handläggare

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241118 Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39) - tjänsteskrivelse

- Kommunledningens förslag till yttrande KSAU 241118 Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga_ny
- Förslag till yttrande KSAU 241118 Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39) - yttrande
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 240927 § 290 Särskilt yttrande (V) Reservation (SD)
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden
- Remiss Justitiedepartementet - Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga
- Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU 2024:39)

Bilaga 3

Reservation

Ärende 31. Remiss Justitiedepartementet – Skärpta regler om ungdomsövervakning och straffreduktion för unga (SOU: 2024:39)

Moderaterna yrkade att Malmö stad ska tillstyrka utredningens förslag.

Regeringen har sedan den tillträdde genomfört det största reformarbetet i modern tid inom rättsområdet. Detta är helt nödvändigt med tanke på samhällsutvecklingen. Den nuvarande svenska straffrätten är utformad för ett helt annat samhälle än det vi har idag. När de kriminella flyttar fram sina positioner måste samhället med full kraft göra detsamma. För att kunna garantera invånarnas rätt till trygghet och säkerhet måste rättsväsendet få fler verktyg och möjligheten att skydda samhället från farliga individer måste förbättras.

Därför är det beklämmande att Socialdemokraterna och deras stödpartiet i fråga efter fråga obstruerar i arbetet för ett tryggare Sverige. Utredningen landar i kloka och välavvägda förslag och det är därför mycket beklagligt att politiken i Malmö inte kan stå enade bakom dessa.

Då vårt förslag ej vann gehör reserverar vi oss till förmån för eget förslag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-18

Håkan Fäldt (M)